

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania R. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 grudnia 2017 r. po rozpoznaniu apelacji organu rentowego zmienił wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 24 kwietnia 2017 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy R. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 30 marca 2016 r. odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 25 lat, 5 miesięcy i 6 dni stażu pracy, w tym 12 lat, 7 miesięcy i 13 dni pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w F. S.A. Organ rentowy zaliczył do pracy w szczególnych warunkach okresy od 18 sierpnia 1975 r. do 17 lipca 1978 r. na stanowisku elektromontera samochodowego, od 19 listopada 1981 r. do 30 listopada 1984 r. na stanowisku monter - mechanika, od 1 grudnia 1984 r.

do 30 lipca 1991 r. na stanowisku elektromontera, natomiast nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od 18 lipca 1978 r. do 25 października 1979 r. na stanowisku elektromontera zakładowego oraz okresu służby wojskowej od 26 października 1979 r. do 18 listopada 1981 r. Praca na stanowisku elektromontera polegała na ładowaniu baterii, ich wymianie i remontach silników elektrycznych. Wykonując tę pracę wnioskodawca narażony był na hałas, opary kwasów, olejów, smarów, ropy, ponadto na porażenie prądem i poparzenie (działanie siarkowodoru). Pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, często w nadgodzinach. Otrzymywał mleko i zupy regeneracyjne, a okresowo również dodatki finansowe. Przed odbyciem służby wojskowej i po jej odbyciu wykonywał tę samą pracę.

Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny Sądu pierwszej instancji, że wnioskodawca przed powołaniem do służby wojskowej oraz po jej zakończeniu wykonywał prace w warunkach szczególnych, ponieważ opis czynności świadczonych przez wnioskodawcę w spornym okresie nie uzasadniał zakwalifikowania tego zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach określonej w wykazie A, dział XIV, poz. 13 i 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W wykazie A w dziale XIV poz. 13, za pracę w warunkach szczególnych uznano „prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych”. Ponadto wnioskodawca nie wykonywał nigdy takich prac w akumulatorowni ani w pełnym wymiarze czasu pracy czynności opróżniania, oczyszczania lub wymiany stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych.

Z kolei w wykazie A w dziale XIV poz. 16 za pracę w warunkach szczególnych uznano „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”, a wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy takich prac. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że nie sposób zaliczyć wnioskodawcy nie tylko okresu pracy od 18 lipca 1978 r. do 25 października 1979 r., ale w ogóle całego okresu pracy w fabryce samochodów jako zatrudnienia w warunkach szczególnych. Tym samym niemożliwe było uwzględnienie odbytej służby wojskowej od 26 października 1979 r. do 18 listopada 1981 r. jako spornego zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Dlatego Sąd Apelacyjny zmienił korzystny dla skarżącego wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie od negatywnej decyzji emerytalnej ze względu na brak co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1/ art. 233 k.p.c. przez dowolną ocenę materiału dowodowego z zeznań świadków oraz wyjaśnień wnioskodawcy i nieuprawnione przyjęcie, że w okresie zatrudnienia nie wykonywał pracy w akumulatorowni znajdującej się na terenie zakładu pracy F. S.A., / art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1376 ze zm.) oraz § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) przez niewłaściwe zastosowanie i odmowę uznania całego spornego okresu pracy w F. S.A., jak również okresu służby wojskowej, jako okresów pracy w warunkach szczególnych określonych w wykazie A, Dział XIV, poz. 13 i 16 tego rozporządzenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na oczywistą zasadność z uwagi na naruszenie art. 233 k.p.c. i dokonanie ustaleń faktycznych z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i logicznego wnioskowania. Zarzucił także naruszenie art. 184 ustawy emerytalnej oraz § 2 i 4 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji organu rentowego i orzeczenie o kosztach postępowania.

W spóźnionej odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. W przypadku powoływania się na przesłankę tzw. „przedsądu” wskazaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., w stosownym wywodzie prawnym skarżący powinien wykazać, że w sprawie doszło do kwalifikowanego oczywistego

naruszenia prawa, widocznego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy, oraz że wskutek takiego naruszenia zapadł wyrok oczywiście wadliwy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, LEX nr 1101690 oraz powołane tam orzecznictwo). Tymczasem skarżący nie wykazał, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu, ani że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy.

Przede wszystkim Sąd Najwyższy nie może ingerować w ocenę dowodów, która pozostaje suwerennej kognicji Sądu drugiej instancji. W szczególności ze względu na dyspozycje art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. wykluczona jest kasacyjna weryfikacja zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., ponieważ podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wnoszonym w konkretnej, indywidualnej sprawie zakończonej wydaniem prawomocnego wyroku, wobec czego argumenty za potrzebą rozpoznania tak rozumianego środka zaskarżenia przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie mogą być oderwane od podstawy faktycznej i prawnej kontestowanego wyroku.

Określone w art. 233 § 1 k.p.c. granice swobodnej oceny dowodów może naruszać tylko całkowicie dowolna ocena zebranego materiału, brak wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów lub ich ocena sprzeczna z zasadami logicznego powiązania wniosków z ustalonym stanem faktycznym lub doświadczeniem życiowym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 1999 r., II UKN 459/98, LEX nr 39368; z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, LEX nr 42074 oraz z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1446/00, LEX nr 55167). Tylko w razie wykazania, że brak jest powiązania przyjętych wniosków z zebrany materiał dowodowy, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd. Nie jest wystarczająca sama polemika wyprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906; z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 137/04, LEX nr 602671).

Spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej jest związany – zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. – ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017 r., I PK 85/16, LEX nr 2297412). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który zawiera polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby w zamiarze kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego jest z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. bezpodstawny.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że skarżący „w istocie wykonywał obowiązki na stanowisku elektryka” czy pracował też jako elektromonter obsługujący wózki elektryczne, które wymagały ładowania lub wymiany baterii czy remontów silników elektrycznych w magazynie części zamiennych. Ponadto nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, gdyż sam przyznał, że takie prace (w kanałach remontowych) wykonywał rzadko. Na gruncie takich ustaleń faktycznych, które nie podlegają weryfikacji w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, wykluczone było zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych całego okresu pracy w fabryce samochodów, dlatego też niemożliwe było uwzględnienie okresu służby wojskowej od 26 października 1979 r. do 18 listopada 1981 r., która nie była przerwą zatrudnienia w szczególnych warunkach. W konsekwencji Sąd drugiej instancji nie naruszył materialnoprawnych podstaw kasacyjnego zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez orzekania o żądaniu pozwanego organu rentowego zasądzenia od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym ze względu na złożenie pisma i wniosku procesowego z uchybieniem ustawowego terminu do wniesienia odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 398⁷ § 1 k.p.c.).